

**V Interdyscyplinarna Międzynarodowa
Konferencja Naukowa „Język religijny dawniej i dziś
(w kontekście teologicznym i kulturowym)”
oraz I Międzynarodowa Studencko-Doktorancka
Konferencja Naukowa „Język religijny dawniej i dziś
w oczach młodych badaczy”**

20–22 września 2010 roku w Gnieźnie odbyła się kolejna konferencja z cyklu „Język religijny dawniej i dziś (w kontekście teologicznym i kulturowym)”, organizowana przez Zakład Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego i Onomastyki UAM, Wydział Teologiczny UAM, Wydział Filologiczno-Filozoficzny Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk przy współpracy Komisji Języka Religijnego PAN.

Jednym z tematów przewodnich były religijne aspekty piśmiennictwa związanego z „Solidarnością” i innymi ruchami społecznymi, co podyktowane było chęcią uczczenia trzydziestej rocznicy powstania NSZZ „Solidarność”. Tematyka ta wyraźnie uwidoczniła się w prezentowanych tekstach, które ogniskują się wokół problemu ruchu „Solidarność” lub odnoszą się do początków ruchu solidarnościowego. Widać to między innymi w tytułach referatów: *Rola religii i wiary w ruchu społecznym „Solidarność”* (prof. dr hab. Stanisław Mikołajczak), *„Solidarność” w pismach Jana Pawła II* (prof. dr hab. Kazimierz Dopierała), *Aktualność i znaczenie etyki solidarności Józefa Tischnera* (ks. prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz, s. dr Maria Krystyna Bogdan), *Filmowe obrazy dławienia „Sierpnia”: polskie Pasje* (ks. prof. dr hab. Marek Lis), *Wideo i „Solidarność” – tematyka religijna w niezależnym filmie dokumentalnym lat 80.* (dr hab. Mikołaj Jazdon).

Teksty rozpoczynające konferencję stanowiły zatem przypomnienie znaczenia i historii ruchów niepodległościowych, głównie „Solidarności” w historii Polski, których oddźwięk widoczny jest w różnego rodzaju tekstach kultury – również w filmie i innych sztukach wizualnych.

Kolejne wystąpienia referentów ogniskowały się wokół problematyki szeroko rozumianego języka religijnego, na który referenci patrzyli nie tylko

z perspektywy językoznawczej, literaturoznawczej, lecz również teologicznej i kulturowej. Problematyka języka religijnego w filmie pojawiła się na konferencji po raz kolejny i wywołała dyskusje o sposobach uobecniania się sacrum w filmach.

Ponadto swoistym *novum* tego spotkania były teksty, które pokazywały język religijny i jego elementy w sztukach plastycznych. Warto tu dla przykładu wskazać tytuły wystąpień prof. dr hab. Renaty Rogozińskiej – *Tylko pod tym znakiem. Ikonografia religijna w sztuce lat 80.*, prof. dra hab. Grzegorza Nowickiego – *Elementy religijne pomników „solidarnościowych”*, mgra Stanisława Grzeška – *Elementy religijne na sztandarach NSZZ „Solidarność”* czy dr inż. arch. Ewy Augustyn-Lendzion – *Język architektury sakralnej*. Wymienione teksty stanowiły swoiste dopełnienie kulturowego spojrzenia na język religijny.

Węższe rozumienie języka religijnego widoczne było w referatach językoznawczych, a także literaturoznawczych – nie tylko polskich badaczy. Niezwykle cenne w tej grupie były teksty prof. dr hab. Ewy Jędrzejko (*Składnia jako wyznacznik przemian stylu kaznodziejskiego w XX wieku*), ks. prof. dra hab. Wiesława Przyczyny (*Funkcje homilii. Aspekt teologiczny*), ks. prof. dra hab. Andrzeja Draguły (*Zbawienie i marketing. Dwie strategie – jeden język*) czy też phdr. Marceli Grygerkovej (*Prvky náboženskè tematiky a jazyka cirkve v řetězových e-mailech (na českém materiálu)*) i doc. phdr. Karel Komarka (*W sprawie opracowania języka pieśni religijnych*).

Nowością, a zarazem próbą uaktywnienia młodych badaczy, była trwająca w tym samym czasie I Międzynarodowa Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa. Głównym organizatorem tej części spotkania było Koło Miłośników Języka UAM. Konferencja ta pokazała, iż badania nad językiem religijnym są atrakcyjnym polem badawczym zarówno dla studentów, jak i dla doktorantów z różnych ośrodków akademickich w Polsce. Wygłoszonych zostało 30 referatów. Podejmowane tematy pokazały w dużej mierze wrażliwość młodego badacza na przejawy współczesnego języka religijnego w różnego rodzaju mediach, czego ilustracją niech będą tematy wystąpień: *Obecność Boga w dyskursie parlamentarnym* (Arkadiusz Piniarski), *Czy seks jest święty? – Język religijny a opisy współżycia seksualnego w mediach katolickich* (Jagoda Rodzoch-Malek), *Czy niebo to wieczny orgazm? Prowokacja jako swoistość języka religijnego Szymona Hołowni* (Agnieszka Kowal), *Marketing religijny. Slogan reklamowy w służbie Kościoła* (Beata Kłós).

Część tekstów jednak odnosiła się do dawnego języka religijnego, np. wystąpienia: Anny Sality (*Rola języka religijnego w kształtowaniu opozycji swój – obcy na przykładzie XIX-wiecznej prasy poznańskiej*) czy Anny Lenartowicz (*Przybliżenie świata a język Księgi Syracha (1535) w przekładzie Piotra Poznańczyka*).

Tematami podejmowanymi przez młodych badaczy były również zagadnienia dotyczące charakterystyki języka religijnego w wybranych tekstach, w tym poetyckich, prozatorskich, formach epistolarnych, tekstach kaznodziej-skich, pieśniach młodzieżowych czy idiolekcie wybranego twórcy.

Ponadto uczestnicy obu konferencji mieli możliwość wzięcia udziału w warsztatach prowadzonych przez dra hab. Mikołaja Jazdona dotyczących rejestracji na wideo rozmowy przed kamerą.

Uświetnieniem konferencji był koncert patriotyczno-religijny w katedrze gnieźnieńskiej *Żeby Polska była Polską*, nad którym patronat objął Jego Ekscelencja Ksiądz Arcybiskup Józef Kowalczyk Prymas Polski, Prezydent Miasta Gniezna Jacek Kowalski, Starosta Gnieźnieński Krzysztof Ostrowski, a także Przewodniczący Zarządu Regionu Wielkopolskiego NSZZ „Solidarność” Jarosław Lange. Wśród artystów wystąpili soliści Teatru Wielkiego w Poznaniu (Tatiana Pożarska, Michał Marzec), a także aktorzy Teatru im. Aleksandra Fredry w Gnieźnie (Bogdan Ferenc, Andrzej Malicki) oraz chór „Polihymnia” z Poznania pod dyrekcją Tomasza Dziecioła.

Marta Wrześniewska-Pietrzak